

הקורא למפרע פרק שני מגילה

כא.

עין משפט נר מצוה

מסורת הש"ס

נז א מ"י פ"ו מהלכות
תמידים הלכה ו' [נכנ]
סמך ע"ש ר' טו"ש"ע א"ח
סיומן חפ"ט ע"פ ה'
נח ב מ"י פ"ח מהל'
קרבן ע"ש ר' טו"ש"ע א"ח
סמך ע"ש ר' טו"ש"ע א"ח
ג א מ"י פ"ח מהלכות
מגילה הלכה ו' סמך
ע"ש מ"ד"ס ר' טו"ש"ע א"ח
ס"י ח"ל ספ"ק ה' [נכנ]
ב ד מ"י פ"ח מהלכות
תפלה הלכה טו טור
ש"ע א"ח ס"י קלה ספ"ק
ה'
ג ה מ"י שם טו"ש"ע א"ח
סיומן סמך ספ"ק ה'
ד ו מ"י שם טו"ש"ע א"ח
ס"י מרכ"ב ספ"ק ה'
ה ז מ"י שם טו"ש"ע א"ח
ס"י תפח ספ"ק ג ו' ס'י
ח ב מ"י שם טו"ש"ע א"ח
ס"י ח"ל ספ"ק ה'
ו ח מ"י שם טו"ש"ע א"ח
סיומן מרכ"ב ספ"ק ה'
ז ט י מ"י שם טו"ש"ע א"ח
ס"י ח"ל ספ"ק ה' [נכנ]
ח ב מ"י שם טו"ש"ע א"ח
ס"י ח"ל ספ"ק ה'
ט י מ"י שם טו"ש"ע א"ח
ס"י ח"ל ספ"ק ה' [נכנ]
י א ב מ"י שם טו"ש"ע א"ח
ס"י ח"ל ספ"ק ה' [נכנ]

תורה אור השלם

1. כפר לעמך ישראלי
אשר פדיתו יי אלא תמן
דם נקי כשרב עמך
ישראל ונכפר להם
הדם: דברים כא ה'
2. זאת תהיה תורת
המצרע ביום שחרורו
והדבא אל הכהן:
ויקרא ד יב
3. יא צא אחר וצא בני
לאמר זאת תורת העולה
הוא העולה על הקורבן
על המזבח כל הליקיה
עד הכתר וצא המזבח
התוך בו: ויקרא ד יב
4. ונתת על השלחן
לחם צבא לפני המזבח:
שמות כה י'
5. ואכלו את הקורבן
בליקיה הנה צלי אש
ומזות על מזריח
יאכלוה: שמות יב ח'
6. ועברתי בארץ מצרים
בבקר הזה והפחית כל
מאדם ואת המזבח וכל
אלה מצרים אעשה
שפטים אני: שמות יב יב'
7. ואתה פה עמוד עמיד
ואתה אלקי את כל
המקדש והמזבח
והשפטים אשר
תלמדם ועשו כדרך
אשר צויתך נתן להם
לרשות: דברים ה כו'
8. בעלתי תורה לקחת
לחית האנשים לחית
הדברים ט ט'
9. ואנכי עמדת בקר כמים וראשנים ארבעים יום וארבעים לילה וישמעתי אלי גם בפעם ההוא לא אבהתי
השוחות: דברים י י'
10. ותשבו בקדש ימים רבים כמים אשר ישרקו: דברים א כו'

ולקחמך חלבים (ב) כל הליקיה עד הבוקר. והיינו דוקא
שנתעכלו החלבים קודם חלות ששלוטת בזה האור
אבל אם לא משלה בזה אין¹ נמשך אחר חלות כדאמר ר' יוחנן סוף
פ"ק דיומא (דף כ:): **לאתווי אכילת פסחים ודלא ברבי אלעזר**
ב"ע. מ"מ נראה דלכא כר' אלעזר
דהא חילת סממא צעריי פסחים
(פסחים קכ: וס) דקאי חומיה דתנן
הפסח אחר חלות מעומא את הידים
וכן משנה באזכור מקומן (וזכור דף ט:)
וסממא צפוק פ"ק דזכרות (דף ט:).
גבי מעשה וצאו בניו של רבן גמליאל
מציית המעשה וכו' אמר להם כל מה
שאמרנו חכמים עד חלות מזותן עד
שיעלה עמוד השחר ואילו אכילת
פסחים לא קמי ומוקי לה כראשון
דלמר עד חלות וא"כ כריך למהר
לאכול מזה צלילי פסחים קודם חלות
ואפילו מזה של אפיקומן שהרי חיוב
מזה בזמן הזה הוה דלאורייתא (ט) אבל
צהלל של אחר אפיקומן אין להחמיר
כל כך שהרי מדברנן הוה:

הדרן עלך הקורא למפרע הקורא.

קאי לר"ת דהא צפוק
במה מדליקין (שם דף כד. וס) אמר
רב אבדיו (ב) שאלמלא צנת אין
נציט במנחה ציוס טוב שחל להיות
צנת וצריך לומר דלמי דקאמר
הסם דמפטיר נציט במנחה צנת
כשחל ציו"ט לאו דוקא נציט אלא
רואה לומר כצמחיה כדאמרין פרק
כל כתיב (שם קטו): צנהדעל פסקי
צדל צמחיה צנת במנחה צנת
ופסקי היינו הפטירה ונקומות י'
שנהגין לעשות כן והטעם שמפטיר
במנחה צנת ולא צמחיה משום
דכתיב (ט) ואגרל דמעניתא דקתא²
לעט ערב וצנת נכון לאומרו:

צערב אחר שעשו דקדק:

הפותר והחותם בתורה מברך
לפניה ולאחריה. קאי
אמאי תנא חילתא הכא ג' פעמים
דהא צנת זימנא קגוי וצ"ל דהוה
סלקא דעתך דכל דע"פ חילתא
מחציה מצד לפניה ולאחריה מש"ה
אזכרין לתנאי כולו:

אלמלא מקרא כתוב.

קאי
שם אלמלא שרונה
לומר אילו לא כנון הכל שרונה
אלמלא אגרות הראשונות (לפי דף כ:)
וכן הרבה יש אלמלא שרונה לומר
אילו היה אלמלא נגדוה לתנאי מישאל
ועוריה (מכות דף ג:). וכן אלמלא לוי
אמא וכו' (לקמן דף ט:). ומאי שאל
ואומר ר"ת דהיכא ש"ה א"ל"ף בקור
אלמלא רואה לומר אילו לא הויה דכתי'
אלמלא ציו"ט רואה לומר אילו היה:

תנא

מפלט ציוס. דכתיב והיה ציוס הנחילו את בניו (דברים כה) אורעה
כל הפרעה כולה להיות דין צמח' סנהדרין צ"י אחד דיני ממונות
(דף ל:): (י) **לטהר מזוהר.** צמחים ועץ ארז ואזוב ושני מולות:
דאמר עד קצירה וספירה צלילה. וילף לה צמח' מנחות³ מקראי:

מה משפט ביום אף כאן ביום: ולעריפת
העגלה: אמרי דבי רבי ינאי⁴ וכפרה כתיב
בה כקדשים: ולטהרת מצורע: דכתיב
זאת תהיה תורת המצורע ביום שחרורו:
כל הלילה כשר לקצירת העומר וכו': דאמר
מר⁵ קצירה⁶ וספירה בלילה והבאה ביום:
ולקחמך חלבים ואברים: דכתיב⁷ כל הלילה
עד הבוקר: זה הכלל דבר שמצותו ביום
כשר כל היום: זה הכלל לאתווי מאי
לאתווי סידור בויכין וסלוק בויכין וכו' יוסי
דתינאי⁸ רבי יוסי אומר סילק את הישנה
שחרית וסידר את החדשה ערבית אין בכך
כלום ומה אני מקיים⁹ (לפני ה' תמיד)
שלא ייהא שולחן בלא לחם: דבר שמצותו
בלילה כשר כל הלילה: לאתווי מאי
לאתווי אכילת פסחים ודלא כר' אלעזר בן
עזריה דתינאי¹⁰ ואכלו את הבשר בלילה הזה
א"ר אלעזר בן עזריה נאמר כאן בלילה הזה
ונאמר להלן¹¹ ועברתי בארץ מצרים בלילה
הזה מה להלן עד חצות אף כאן עד חצות:

הדרן עלך הקורא למפרע

הקורא. עומד ויושב אם ראה
עומד אם ראה יושב:
קראוה שנים. יחד יצאו ולא אמרינן
אין שני קולות נשמעין כאחד: לא
יכרך. אין כריך לנכך: צנאי
ובחמישי צנאם וצנאם צמנא.
עורא תיקן שיהו קורין צנאי ובחמישי
צנאם קמא צפרק מרובע (דף פג).
והא נשמעין דשלושה הן כפן ולוי
וישראל: ואין מוסיפין עליהן. שלא
יקשה לצדור מפני שכן ימי מלאכה
ושבת צמנא סמוך לחשיכה הוא
שהרי כל היום היו רגילין לדרוש:
ואין מפטירין. משום הלי טעמא
גופיה: **הפוסח והחוסם.** צגמ' י'
מפרש: ואין מוסיפין עליהן. בראשי
חדשים וחול המועד נמי איכא ציטול
מלאכה דלאכלת דבר הצדק מותרת:
גמ' מה שאין כן בסורה. שאין
קורין בסורה לצדור מיושב: **כציוול.**
נאמר צהק"ה כנאדם שיכול להאמר
בו כן: שלא ישב על גבי המטה.
אלא או שיהיה על גבי המטה או
שיהיה על גבי קרקע וצ"ל ונאמר.
מפי הגבורה: ויש אשונה. שנית
לצדו מה שלמד: **רדוס.** דברים
רכים ונחוס שאדם מהיר לשמען:
ונלמד

הקורא את המגילה עומד ויושב קראה

אחד קראה שנים יצאו מקום
שנהגו לברך יברך ושלא לברך לא יברך
יבשני וחמישי בשבת במנחה קורין שלשה
אין פוחתין מהן ואין מוסיפין עליהן ואין
מפטירין בנביא הפותח והחותם בתורה
מברך לפניו ולאחריה¹² בראשי חדשים
יבחוולו של מועד קורין ארבעה אין פוחתין
מהן ואין מוסיפין עליהן ואין מפטירין בנביא
הפותר והחותם בתורה מברך לפניו
ולאחריה זה הכלל כל שיש בו מוסף ואינו
יום טוב קורין ארבעה יביום טוב חמשה יביוה"כ ששה יבשבת שבעה
אין פוחתין מהן אבל מוסיפין עליהן¹³ ומפטירין בנביא הפותר והחותם
בתורה מברך לפניו ולאחריה: **גמ' תנא** ימה שאין כן בתורה מנהגי
מילי אמר רבי אבהו דאמר קרא¹⁴ ואתה פה עמד עמדי ואמר רבי אבהו
אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו כביכול אף הקב"ה בעמידה וא"ר
אבהו ימנין לרב שלא ישב על גבי מטה וישנה לתלמידו על גבי קרקע
שנאמר ואתה פה עמד עמדי ת"ר ימימות משה ועד רבן גמליאל לא היו
למדן תורה אלא מעומד משמת רבן גמליאל ירד חולי לעולם והיו למדן
תורה מיושב והיינו דתנן¹⁵ משמת רבן גמליאל (ב) בטל כבוד תורה כתוב
אחד אומר ואשכח ברה וכתוב אחד אומר ואנכי עומדי ברה אמר רבי עומד
ולומד יושב ושונה ר' חנינא אמר לא עומד ולא יושב אלא שושה רבי יוחנן
אמר אין ישיבה אלא לשון שואמר¹⁶ ותשבו בקדש ימים רבים ברא
אמר רבות מעומד וקשות מיושב: קראה אחד קראה שנים יצאו וכו':

יום טוב קורין ארבעה יביום טוב חמשה יביוה"כ ששה יבשבת שבעה

אין פוחתין מהן אבל מוסיפין עליהן¹³ ומפטירין בנביא הפותר והחותם
בתורה מברך לפניו ולאחריה: **גמ' תנא** ימה שאין כן בתורה מנהגי
מילי אמר רבי אבהו דאמר קרא¹⁴ ואתה פה עמד עמדי ואמר רבי אבהו
אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו כביכול אף הקב"ה בעמידה וא"ר
אבהו ימנין לרב שלא ישב על גבי מטה וישנה לתלמידו על גבי קרקע
שנאמר ואתה פה עמד עמדי ת"ר ימימות משה ועד רבן גמליאל לא היו
למדן תורה אלא מעומד משמת רבן גמליאל ירד חולי לעולם והיו למדן
תורה מיושב והיינו דתנן¹⁵ משמת רבן גמליאל (ב) בטל כבוד תורה כתוב
אחד אומר ואשכח ברה וכתוב אחד אומר ואנכי עומדי ברה אמר רבי עומד
ולומד יושב ושונה ר' חנינא אמר לא עומד ולא יושב אלא שושה רבי יוחנן
אמר אין ישיבה אלא לשון שואמר¹⁶ ותשבו בקדש ימים רבים ברא
אמר רבות מעומד וקשות מיושב: קראה אחד קראה שנים יצאו וכו':

תנא

(א) ג"ה כה: סנהדרין ה' א'
(ב) וקדושין טו. ע"י כט:
וזכור: ע' חולין י"א.
(ג) מנחות טו. ד' שם טז:
[וספ' מנחות פ"ח א']
(ד) ל' לפני תמיד (שמות
כס) וכן איכא צמנא
מנחה וצמנא צמנא
איכא צמנא (שם) ו' הגי'
במנחות טז: שלא ילין.
(ו) צמנא ט. פסחים קכ:
וזכור ט: מילתא דרבי'
פרשט צ"ח. סוטה מט.
(ז) ש"ך למשה לעל כ':
(ח) ודף ס"א. ט' ע"כ.
(ט) ו'ל קטריין יעב"ץ.
(ס) ו'ני מוספות וזכור ט:
ד"ה וארבעה אלא:
(סא) [נכנסו ו' וע"פ סנהדרין
ל' ה']

הקורא.

עומד ויושב אם ראה
עומד אם ראה יושב:
קראוה שנים. יחד יצאו ולא אמרינן
אין שני קולות נשמעין כאחד: לא
יכרך. אין כריך לנכך: צנאי
ובחמישי צנאם וצנאם צמנא.

עורא תיקן שיהו קורין צנאי ובחמישי
צנאם קמא צפרק מרובע (דף פג).
והא נשמעין דשלושה הן כפן ולוי
וישראל: ואין מוסיפין עליהן. שלא
יקשה לצדור מפני שכן ימי מלאכה
ושבת צמנא סמוך לחשיכה הוא
שהרי כל היום היו רגילין לדרוש:
ואין מפטירין. משום הלי טעמא
גופיה: **הפוסח והחוסם.** צגמ' י'
מפרש: ואין מוסיפין עליהן. בראשי
חדשים וחול המועד נמי איכא ציטול
מלאכה דלאכלת דבר הצדק מותרת:
גמ' מה שאין כן בסורה. שאין
קורין בסורה לצדור מיושב: **כציוול.**
נאמר צהק"ה כנאדם שיכול להאמר
בו כן: שלא ישב על גבי המטה.
אלא או שיהיה על גבי המטה או
שיהיה על גבי קרקע וצ"ל ונאמר.
מפי הגבורה: ויש אשונה. שנית
לצדו מה שלמד: **רדוס.** דברים
רכים ונחוס שאדם מהיר לשמען:
ונלמד

הקורא את המגילה עומד ויושב קראה

אחד קראה שנים יצאו מקום
שנהגו לברך יברך ושלא לברך לא יברך
יבשני וחמישי בשבת במנחה קורין שלשה
אין פוחתין מהן ואין מוסיפין עליהן ואין
מפטירין בנביא הפותר והחותם בתורה
מברך לפניו ולאחריה¹² בראשי חדשים
יבחוולו של מועד קורין ארבעה אין פוחתין
מהן ואין מוסיפין עליהן ואין מפטירין בנביא
הפותר והחותם בתורה מברך לפניו
ולאחריה זה הכלל כל שיש בו מוסף ואינו
יום טוב קורין ארבעה יביום טוב חמשה יביוה"כ ששה יבשבת שבעה
אין פוחתין מהן אבל מוסיפין עליהן¹³ ומפטירין בנביא הפותר והחותם
בתורה מברך לפניו ולאחריה: **גמ' תנא** ימה שאין כן בתורה מנהגי
מילי אמר רבי אבהו דאמר קרא¹⁴ ואתה פה עמד עמדי ואמר רבי אבהו
אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו כביכול אף הקב"ה בעמידה וא"ר
אבהו ימנין לרב שלא ישב על גבי מטה וישנה לתלמידו על גבי קרקע
שנאמר ואתה פה עמד עמדי ת"ר ימימות משה ועד רבן גמליאל לא היו
למדן תורה אלא מעומד משמת רבן גמליאל ירד חולי לעולם והיו למדן
תורה מיושב והיינו דתנן¹⁵ משמת רבן גמליאל (ב) בטל כבוד תורה כתוב
אחד אומר ואשכח ברה וכתוב אחד אומר ואנכי עומדי ברה אמר רבי עומד
ולומד יושב ושונה ר' חנינא אמר לא עומד ולא יושב אלא שושה רבי יוחנן
אמר אין ישיבה אלא לשון שואמר¹⁶ ותשבו בקדש ימים רבים ברא
אמר רבות מעומד וקשות מיושב: קראה אחד קראה שנים יצאו וכו':

יום טוב קורין ארבעה יביום טוב חמשה יביוה"כ ששה יבשבת שבעה

אין פוחתין מהן אבל מוסיפין עליהן¹³ ומפטירין בנביא הפותר והחותם
בתורה מברך לפניו ולאחריה: **גמ' תנא** ימה שאין כן בתורה מנהגי
מילי אמר רבי אבהו דאמר קרא¹⁴ ואתה פה עמד עמדי ואמר רבי אבהו
אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו כביכול אף הקב"ה בעמידה וא"ר
אבהו ימנין לרב שלא ישב על גבי מטה וישנה לתלמידו על גבי קרקע
שנאמר ואתה פה עמד עמדי ת"ר ימימות משה ועד רבן גמליאל לא היו
למדן תורה אלא מעומד משמת רבן גמליאל ירד חולי לעולם והיו למדן
תורה מיושב והיינו דתנן¹⁵ משמת רבן גמליאל (ב) בטל כבוד תורה כתוב
אחד אומר ואשכח ברה וכתוב אחד אומר ואנכי עומדי ברה אמר רבי עומד
ולומד יושב ושונה ר' חנינא אמר לא עומד ולא יושב אלא שושה רבי יוחנן
אמר אין ישיבה אלא לשון שואמר¹⁶ ותשבו בקדש ימים רבים ברא
אמר רבות מעומד וקשות מיושב: קראה אחד קראה שנים יצאו וכו':

גליון הש"ס

גמ' אלמלא מקרא כתוב.
ר"ה דף ח ע"פ סוטה דף
יג ע"כ:

הגהות הב"ח

(א) גמ' משמת רבן
גמליאל דוקא ע"ל:
(ב) ר"ה ד"ה וזהו
הנביא דכתיב לו וכו' אלא
אם לא שלטה כן האור
אין נמשך: (ג) שם ד"ה
הקורא וכו' אמר ר' אבהו
לחצוי ביריט שחל
להיות בשבת שאלמלא
צנת אין נציט במנחה וצריך
לומר כי צמנא צנת לאו
דוקא נציט כ"ל וזכור
כשחל ציו"ט נמחק:

מוסף רש"י

כפרה כתיב בה. כפר
לעמך ישראל (קדושין טו).
ע"כ. וז"ל ר"ה. קצירה
וספירה בלילה. דקצירה
לא קני דלא לוי צלילה
דממנות בעיקר וקצירה
לא קני דלא לוי קודם
ספירה דכתיב (דברים טו)
מהלל תרנא וגו' והבאה
ביום. דכתיב (ויקרא כג)
מיום אכילתם וספירה
ממח המזבח דכתיב וזה
מיום אכילתם כתיב וזה
משעת אכילתם וזכור
דכתיב מנעב יום
הסילק הוא (מנחות טו).
סילק את הישנה.
מנחות עמוד שם צנת
זו (מנחות טז). סיון ע"ל
קורא למפרע לא היו
למדן תורה אלא
מעומד. שער שם הוא
היה צמנא צנת (סוטה
טז).

רבינו חננאל

להשקאת
לעריפת העגלה. לטהר את
המצורע. אלו כולן כשרים
כל היום. כל הלילה כשר
לקצירת העומר ולקחמך חלבים ואומרינן. זה הכלל דבר שמצותו ביום כשר כל היום לאתווי סידור בויכין וכו' יוסי, דתינאי ר'
יוסי אומר אפילו סילק לחם הפנים הישנה שחרית וסידר החדשה ערבית אין בכך כלום, ומה אני מקיים לחם הפנים לפני תמיד,
שלא ילין שולחן בלא לחם. כל דבר שמצותו בלילה כשר כל הלילה. לאתווי אכילת פסחים ודלא כר' אלעזר בן עזריה דתינאי עד
חצות. ויולישי דבר שושה את השבת ביום מוח שידחו מכשיריו בלילה, והתנין הפטירה נעשה בחצות לעשות חצותין,
יתפרח בחול. תני ר' אחא הוה סדר התמיד לבערב בית אלהינו, בין בחול בין בשבת. הדרן עלך הקורא את המגילה.
שלא ישב על גבי מיטה ותלמיד על גבי קרקע וישנה, שנאמר ואתה פה עמד (עמדין). כלומר התלמיד כחו רבו. ת"ר מימות (משה) ועד רבן גמליאל היו למדן תורה מעומד, משמת רבן גמליאל ירד חולי לעולם והחילו לישב ולשנות. והיינו דתנן במסכת
סוטה משמת בטל כבוד תורה. כתוב אחד אומר ואשכח ברה ארבעים יום, וכתוב אחד אומר ואנכי עומדי ברה. ואסיקנא רבות מעומד וקשות מיושב. מתינן קראנן אחד את המגילה או קראה שנים יחד יצאו.